

På vei mot sannheten. Sam

AV 102028
DIREKTØR LORENTZ VOGT

Hvert nytt dokument fra okkupasjonstiden bringer oss et skritt nærmere sannheten. I sin tid følte undersøkelseskomisjonens innstillinger som noe nytt og epokegjørende. De var det også i dag er stoffet absorbert og delvis avsløret. Man ser dets ufullkommenhet. Det samme gjelder o. s. a. faktorer Røeds innstilling av opplysninger vedrørende det økonomiske samarbeide med okkupantene. Nu fester man sig først og fremst ved hvad samlingen ikke inneholder. Nye arbeider er kommet til. Alle interesserte vet nu meget mer enn Røed visste.

Det samme kommer om en tid til å bli tilfellet med protokollkomiteens innstilling. Hvor det gjelder opplysninger fra okkupasjonstiden og bedømmelse av denne kan man i særlig grad anvende det gamle ord: «Det er langt frem, sa gutten. Han så sig tilbake.» I dag interesserer innstillingen og det er naturlig, at det særlig er april dagene, Administrasjonsrådets dannelse, nevnden for industri og omsetning samt visse sider av riksrådsforhandlingene, som nærværende forfatter fester sig ved.

Det er avsnitt II Administrasjonsrådet, III riksrådsforhandlingene og IV Hølesterett. Administrasjonsrådets dannelse er behandlet så vel under II som under IV. For det første kapittel er Jacob Friis (Arbeiderpartiet) ordfører. For det siste er Leif Grøner (Høire) ordfører. De to kapitler er hver for sig sterkt preget av de to ordførere og de stemmer lite overens. Men begge fremtrer de som komiteens enstemmige uttalelse — bortsett fra kommunisten Andersen. Det virker noe overraskende og det vilke utvilsomt vært en fordel om man hadde fått gjennearbeidet de faktiske forhold, så man var enig om disse. Så kunde der vært dissenser om bedømmelsen.

Meget interessant er komiteens (ordfører Friis) forsøk på å analysere og skjematisere stemningene i Oslo i dagene 9. april til 15. april 1940, da Administrasjonsrådet blev opnevnt. Komiteen søker å sondre mellom tre bevegelser:

- 1) Arbeidet for å bli kvitt Quisling.
- 2) Arbeidet for å få innstillet fiendtlighetene.
- 3) Arbeidet for dannelse av Administrasjonsrådet.

Disse tre aksjoner falt ikke alltid sammen, men grep inn i hverandre. Opdelingen er riktig og gir et godt utgangspunkt for videre opplysninger.

Med hensyn til Industriforbundets

forhold til de tre spørsmål kan foreløpig opplyses.

Arbeidet for å bli kvitt Quisling hadde en viss støtte. For mig personlig var dette spørsmål det som overskygget alt annet. For å opnå dette var det nyttig å gi konsesjoner.

Overfor det fiendlige i å få innstillet fiendtlighetene stod man sterkt tvilende. Man mente at det sannsynligvis vilde være heldig, men overløt enhver videre behandling av dette spørsmål til konge og regjering.

Spørsmålet om dannelse av et administrasjonsråd blev avgjort av Hølesterett uten at Industriforbundet blev holdt underrettet. Da minister Brauer den 15. april kl. 12 middag meddelte de samlede næringsorganisasjoner samt Arbeider-

nes Faglige Landsorganisasjon, at der skulde dannes et «Verwaltungs-rath», dog betinget av at de tilstedeværende lojalt vilde samarbeide med dette, erklærte samtlige sig villig til å vise denne lojalitet. Det skjedd i tillit til Hølesterett, som hadde truffet avgjørelsen. Om det betimelige i selve dannelsen av Administrasjonsrådet blev der ikke gitt noen anledning til å tittale sig. Herom var imidlertid meningene innen Industriforbundet og antagelig også innen andre organisasjoner sterkt delte.

Jeg skal i kommende artikler nærmere behandle de tre nevnte forhold samt nevnden for industri og omsetning som blir meget sterkt kritisert i protokollkomiteens innstilling.

Lorentz Vogt.

De franske barna.

Ghislaine igjen i Norge.

Skriver geburtsdagsbrev til Kongen og får svar på fransk.

200 franske barn kom først i juli til Norge som Røde Kors gjester. Ungene blev spredd rundt omkring, og over 50 gamle pleiefødre fra fjor og forfjor fikk sine små tilbake. Slik kom Ghislaine tilbake til Foyndland og Tønsberg.

Det var mange som i år hadde tenkt å ta et lite barn til sig, men som også var i tvil om sprog og lynne vilde gjøre det vanskelig, men alt dette er en bagatell — sproget og lynnet blir bare en fornøielse — fordi det er morskap og hygge ved å høre hvordan de norske ordene blir inn i øret på dem og hvordan de blir forenet med fransk høflighet.

Likhet med fjor da jeg skrev noen artikler om franske barna og Ghislaine, skal jeg fortelle om hvordan barna har tenkt og lengtet, den lange vinter tilbake til Norge.

Ghislaine reiste tilbake til Paris i fjor i september, og det var både sorg og glede, da de besteg utenlandstoget og gikk inn i de sorte, franske Røde Kors-vognene. Ghislaine sa «huff» og gruet sig, for nu var friheten forbi, — en annen liden pike gråt fortvilet. Og det var jo heller ikke no rart i hun gråt, fra en god seng og god mat, tilbake til en gang i et mørkt hus midt i Stor-Paris.

Da barna vel var fremme og hjemme igjen, skilte de sig i to «leire», et parti skrev og skrev, takket og takket, og det annet parti glemte det hele, annet er ikke å vente, det vet alle som har med barn å gjøre.

Imidlertid, Ghislaine skrev 60 brev med takk og kyss og kjærlighet til alle som hadde vært snilde mot henne, og moren og tanten skrev, og da det hadde gått en tid var den norske familien ikke kjent i Paris som de der nede var det her.

Der blev utvekslet gaver, litt mat og godter og julekake fra Norge blev besvart med silkeskjerv, strikk, nålegg, tråd og garn og løfte om fremtatte, skaffing av værelser osv. hvis noen kom på besøk. En venn-

Den «virk en gjenn arbeider i steget i vindre en vurdering ger og i r lig blev o skrift som amerikansk. Vurdering Stanley I stalt i c

Med tilbørlig reell arbeidsin fra arbeidsløs leveomkostning dringer i neg deringen for av lønnen i p løn for en utenfor jordbr ter i de 57 år med 1946.

Dette statist amerikanske u stor del i de nomiske frem kensk samfun I virkeligheten bedring i den for lønnsnotte samtidig stats- økonomisk sys til. Vurdering arbeidsinntekt (ar) for en utenfor jordbr ter har steget 1890 til 1219 d stigning på 89

Under sin e telse og fortje elle grupper fr terte Lebergott ten del av stig økende arbeid Centvis større fant ut at tre gen skrev sig gitt arbeide n dedel kom av rekruttering jordbruket. D ske stilling for

Godt hedre

Søndag 15.

ngere

896
alt

YR

U

2. etg.

Central-
tskaper
nsberg,
on 2514

ERG

ere

vr -
kler

TB 10.8.48